

MODÜL 14

HEDEF BELİRLEME VE GELECEĞİ PLANLAMA

ÖĞRENCİ DESTEK PROGRAMI
ÖZELLİKLE KIZ ÇOCUKLARININ
OKULLULAŞMA ORANININ ARTIRILMASI
PROJESİ

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.
This Project is co-financed by European Union and Republic of Turkey

Özellikle Kız Çocuklarının Okullulaşma Oranının Artırılması Projesi (KEP)
Project for Increasing Enrolment Rates Especially for Girls (ISEG)

www.kizlarinegitimi.org

Bu modül, L. YAKUT TEMÜROĞLU SUNDUR ve PROF. DR. BİNNUR YEŞİLYAPRAK tarafından hazırlanmıştır.

Bu modül, MEB Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen Özellikle Kız Çocuklarının Okullulaşma Oranının Artırılması Projesi kapsamında Öğrenci Destek Programının bir bölümü olarak hazırlanmıştır.

Bu materyal AB'nin mali desteği ile üretilmiştir. Materyalin içeriğinden GET German Education and Training (GmbH), British Council ve EDUSER Danışmanlık Hizmetleri Konsorsiyumu sorumludur. Materyalin içeriği AB'nin görüşlerini yansıtmamaktadır.

2012

T: +90 312 212 9333 F: +90 312 212 1163
www.kizlarinegitimi.org - bilgi@kizlarinegitimi.org - iletisim@kizlarinegitimi.org

İNSAN KAYNAKLARININ
GELİŞTİRİLMESİ
PROGRAMI OTORİTESİ

BAŞLARKEN

Hedef belirleme becerisi, çocuğun geleceğini şekillendiren ve onları yetişkin yaşama hazırlayan en önemli becerilerden

birisidir. Bir hedefe ve bu hedefi başarmak için motivasyona sahip çocuklar geleceklerinin daha iyi olacağına inanırlar. Bu nedenle hedef belirleme çok önemlidir. Bazı yazarlar (Scarborough, M.K ve Lewis, C. M, 2010) hedef belirlemenin özyeterliliği, sosyal ağı ve hatta beynin kendisini geliştirdiğini ileri sürmüşlerdir. Özellikle okulu terk etme riski bulunan öğrenciler için hedef belirleme becerilerini edinmesi çok daha önemlidir. Bu beceriler sayesinde kendisinin de yapabileceklerinin olduğunu ve bunları yapmak için gerekli özelliklere sahip olduklarını görmeleri onların kendine güvenlerini, saygılarını ve kendilerine verdikleri değer artmasına yol açacaktır. Belki de böylelikle okulu terk etmek yerine eğitime devam ederek hedeflerine ulaşma kararı alabilecektir. Bu modül, öğrencilere hedef belirleme ve geleceği planlama becerileri kazandırmak amacıyla hazırlanmıştır.

OTURUMUN AMAÇLARI:

Öğrencilerin

- Hedef belirlemenin önemini anlamalarını,
- Var olan kaynaklarını fark etmelerini,
- Öğrencilerin meslek seçimi konusunda bilgilenmelerini,
- Zorluklar ve başarısızlıklar karşısında yılmamayı öğrenmelerini sağlamaktır.

MODÜL EYLEM PLANI

- ❑ Bu modülde yer alan ve uzun bir süreye gereksinim duyulan etkinliklerin iki ya da daha fazla oturumda uygulanması önerilmektedir. Bu yüzden etkinlikler için süre verilmemiştir.
- ❑ İlk oturuma burada verilen **Isınma** etkinliğiyle başlayın. Eğer grup çalışması yapıyorsanız her oturumun başında kısa bir ısınma etkinliği uygulayın.
- ❑ Oturumun konusunu açıkladıktan sonra **Açıklama/Tartışma** bölümünü kullanarak öğrencileri bilgilendirin.
- ❑ **Etkinlikleri** uygulayın ve değerlendirme sorularını mutlaka sorun.
- ❑ Birden fazla oturum yaptığınızda oturumlar arasında öğrencilere geçen oturumda öğrendikleri becerileri kullanıp kullanmadıklarını sorun.
- ❑ **Not:** Bu konu için İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programları'ndan da yararlanabilirsiniz.

ISINMA OYUNU: GELECEĞİM

AMAÇ: Öğrencilerin gelecek için bir amaç edinmelerini sağlamak

MALZEME: Uygulama Sayfası 1'in çıktısı

KİMLER İÇİN: 5. Sınıf ve üstü

AKIŞ:

- Herkesin gelecekte ne olmak, nerede olmak istediğine ve yaşamını nasıl sürdüreceğine ilişkin bir hayali vardır. İşte bu oturumda sizlerle geleceğe ilişkin hayallerimizi paylaşacağız.(Bundan sonraki yönergeyi sakın bir ses tonunda ve noktalı yerlerde ara vererek okuyun. Şimdi rahat bir biçimde oturun ve derin bir nefes alın. Bugünü ve sınıfınızı hayal edin. Neler yapıyorsunuz? ..... Şimdi iki yıl sonrayı hayal edin..... Neredesiniz?.....Ne yapıyorsunuz?..... Kendinizi nasıl hissediyorsunuz? Beş sene sonrayı hayal edin..... Neredesiniz?.....Hangi mesleği yapıyorsunuz?.....Kimlerle çalışıyorsunuz?.....Kendinizi nasıl hissediyorsunuz? Hazır olunca yavaşça gözlerinizi açın.
- Şimdi sizlere uygulama sayfası dağıtacağım. Hayal ettiklerinizi çizmenizi istiyorum. Önce şimdiki halinizi çizin, sınıfınızı ve yaşınızı yazın. Sonra da iki yıl ve beş yıl sonraki hayalinizi çizeceksiniz. Resminizin güzel olup olmaması önemli değil. İsterseniz çöp adam çizin. Önemli olan gelecekte kendinizi nerede gördüğünüzü ifade edebilmemiz. (Katılımcılara çizim yapmaları için zaman verin ve onlar çizim yaparken şu açıklamayı yapın): Hayallerimize ulaşabilmek için her şeyden önce onların ulaşılabilir hayaller olması gerekir. Çünkü ancak bu şekilde onlara nasıl ulaşabileceğimizi planlayabiliriz.
- Kimden başlayalım? Önce hayalini bize anlatır mısınız? İki yıl ve beş yıl sonra kendini nerede görüyorsunuz? (Katılımcıyı dinleyin). Şimdi de resmini arkadaşlarına gösterir misin? Neler hissediyorsun? Teşekkür ediyoruz ve geleceğin .....(ne olmak istiyorsa söyleyin) alkışlarla yerine uğurluyoruz. Şimdi kim gelmek ister? (Tüm katılımcıların aynı şekilde sunum yapmasını sağlayın ve sunumu bitince alkışlarla yerine uğurlayın).
- Etkinliğin sonunda şu soruları tartışın:
  - o Geleceğinizi hayal etmek zor oldu mu?
    - Neden?
    - Bu zorluğu yenmek için neye ihtiyacınız var?
    - Kimlerden yardım alabilirsiniz?
- Bu resimleri evde yatağınızın başucuna asmanızı ya da güvenli bir yerde saklamanızı öneriyorum. Böylece ulaşmak istediğiniz yeri daha kolay aklınızda tutabilirsiniz.

UYGULAMA SAYFASI 1: GELECEĞİM

BUGÜN	İKİ YIL SONRA	BEŞ YIL SONRA
<p>Sınıfım: Yaşım: Hayalim:</p>	<p>Neredeyim? Ne yapıyorum? Ne hissediyorum? Buraya ulaşmak için neler yapmam lazım:</p>	<p>Neredeyim? Ne yapıyorum? Ne hissediyorum? Buraya ulaşmak için neler yapmam lazım?</p>

AÇIKLAMA/TARTIŞMA

AMAÇ: Öğrencilerin hedef belirlemenin yararlarını anlamalarını sağlamak

MALZEME: Tahta-tebeşir / tahta kalem

KİMLER İÇİN: 6. Sınıf ve üstü

AKIŞ:

- Bu oturumda hedef belirlemenin önemini konuşacağız. (Tahtaya büyük harflerle HEDEF yazın). Hedef belirlemek sizce neden önemli? (Katılımcıların yanıtlarını oklar çıkararak yazın).
- (Katılımcılara ipucu vermek için aşağıdaki şu açıklamayı yapın): Hiçbir hedefi olmayan bir insan düşünün. Bu insanın günleri nasıl geçer? Sabah kalkar, kahvaltısını yapar, sonra oturur, biraz daha oturur, yemek yer, yeniden akşama kadar oturur, televizyon seyrederek, yemek yer, yine oturur, uykusu gelince de yatar. Bu insanın nasıl bir hayatı olur? (Katılımcıların yanıtlarını alın). Boş, amaçsız, sıkıcı, enerjisiz bir hayatı olur değil mi? O halde bir hedefe sahip olmak hayatımızı nasıl bir hale getirir? (Katılımcıların yanıtlarını alın). Hedef, yaşamımızı anlamlı kılar. Enerjimizi, zamanımızı ve içimizdeki potansiyeli uygun bir biçimde kullanmamızı sağlar. Kendimizi geliştirmemizi sağlar. Bize gidecek bir yol verir. Böylelikle nereye gideceğimizi biliriz.
- Bir hedef koyduğumuzda biz kendimize ilişkin neler öğreniriz? (Katılımcıların yanıtlarını alın). Örneğin hedefimiz basketbol takımına girmek olsun. İlk önce yapacağımız şey ne? Takım elemelerine katılmak. Bundan sonra ne olur? (Katılımcıların yanıtlarını alın) Ya seçiliriz ya da seçilemeyiz. Seçilirse neyi öğrenmiş oluruz? (Katılımcıların yanıtlarını alın) Basketbol oynayacak beceriye ve potansiyele sahip olduğumuzu. Seçilmezsek neyi öğrenmiş oluruz? (Katılımcıların yanıtlarını alın) Geliştirilmesi gereken taraflarımız olduğunu.
- Diyelim ki, hedefleri bizim için başkaları belirledi. Başarırsak bu kimin başarısı, başaramazsak bu kimin hatası olur? (Katılımcıların yanıtlarını dinleyin) O halde hedef belirleme, aynı zamanda bizim başarısızlığın ve başarının sorumluluğunu almamızı sağlar. Başarılı olduğumuzda neden başarılı olduğumuzu biliriz, çünkü o hedefe giden yolları biz belirleriz. Başarısız olduğumuzda neden başarısız olduğumuzu biliriz ve bu nedenleri ortadan kaldırmaya çalışırız.
- Belirlediğimiz bir hedefe ulaştığımızda ne olur? (Katılımcıların yanıtlarını alın). Kendimize olan güvenimiz, saygımız, kendimize verdiğimiz değer artar. Başarma hissi, gurur, mutluluk yaşarız ve tüm bunlar bize daha iyiye ulaşmak için bir neden verir ve isteğimizi artırır.

ETKİNLİK 1: HEDEFE GİDEN YOL

AMAÇ: Öğrencilerin hedef belirlemede var olan kaynaklarını fark etmelerini sağlamak

MALZEME: Tahta-tebeşir / tahta kalem, katılımcı sayısı kadar Uygulama Sayfası 2'nin çıktısı

KİMLER İÇİN: 5. Sınıf ve üstü

AKIŞ:

- Bu oturumda hedeflerimize ulaşmada var olan kaynaklarımızın neler olabileceğini göreceğiz.
- (Katılımcılara Uygulama Sayfası 2'yi dağıtın): Gördüğünüz gibi burada bir labirent var. Labirentten nasıl çıkacağınız belli ama hedefiniz ve çıkmanız için nelerden yararlanacağınız belli değil. Öncelikle bir hedef belirleyin. Sonra şu sorulara cevap verin:
  - Hedefe ulaşmak için güçlü yanlarımız neler? Güçlü yanlarımız kişilik özelliklerimiz ya da becerilerimiz olabilir. Örneğin; azimliyim, disiplinli ve düzenli bir biçimde ders çalışabiliyorum. Ya da hedefe ilişkin bilgi ve donanımlarımız olabilir. Örneğin hedefiniz doktor olmaksızın biyoloji, kimya gibi derslerinizin iyi olması gerekir. Ya da basketbol oyuncusu olmak istiyorsanız, güçlü yanınız basketbol takımında olmak olabilir.
  - Hedefe ulaşmak için hangi yanlarımızı geliştirmemiz ya da ne tür yeni beceriler edinmemiz gerekiyor? Biraz önceki örneğe geri dönersek, doktor olmak istiyorsunuz ama matematiğiniz istediğiniz düzeyde değil. O zaman ne yapmanız gerekiyor? Daha fazla matematik çalışmanız ve bu konuda size yardım edecek birini bulmanız gerekiyor. Ya da hedefiniz arkadaş edinmek ama utangaçsınız diyelim, o zaman yeni beceriler edinmemiz gerekiyor. Bunun için de rehber öğretmeninizden destek alabilirsiniz değil mi?
  - Kimlerden destek alabilirsiniz? Biraz önceki örneklerde de ifade ettiğim gibi, hedefinize uygun bir kişiden yardım alabilirsiniz. Ya da henüz hangi mesleği seçeceğinizden emin değilsiniz diyelim, çevrenizde hangi meslek sahipleri var? Bu kişilerle konuşabilirsiniz. Ayrıca internetten de bu konuda bilgi toplayabilirsiniz.
  - Daha önceki başarılarınızı düşünün. Bunlar küçük ya da büyük başarılar olabilir. O zaman o başarıya nasıl ulaştığınızı, hangi becerilerinizi kullandığınızı, kimlerden yardım aldığınızı düşünün. Ayrıca bu başarılar sizin motivasyonunuzu da artıracaktır.
- (Katılımcılar alıştırmayı bitirdikten sonra şu soruları sorun):
  - Bu etkinliği yararlı buldunuz mu? Neden?
  - Kendinize ilişkin neler keşfettiniz?
  - Öğrendiğiniz bu beceriyi günlük hayatınızda da kullanacak mısınız?
- (Katılımcılara uygulama sayfasını saklamalarını önerin)

UYGULAMA SAYFASI 2: HEDEFE GİDEN YOL

HEDEFİME NASIL ULAŞABİLİRİM?

BAŞLA

GÜÇLÜ YANLARIM

GELİŞTİRİLMESİ GEREKEN YANLARIM

DESTEK ALABİLECEĞİM KİŞİLER

DAHA ÖNCEKİ BAŞARILARIM

BİTİR

HEDEFİM:

ETKİNLİK 2: HEDEF BELİRLEME VE PLAN YAPMA¹

AMAÇ: Öğrencilerin hedef belirleme ve plan yapmanın önemini kavramalarını, kısa-orta-uzun dönem hedeflerini ayırt etmelerini, hedeflerine ilişkin farkındalıklarını arttırmayı, hedeflerine ulaşmada sorumluluk almayı sağlamak

MALZEME: Tahta-tebeşir / tahta kalem, katılımcı sayısı kadar Uygulama Sayfası 3'ün çıktısı

KİMLER İÇİN: 5. Sınıf ve üstü

AKIŞ:

- ❑ Bu oturumumuzda belirleyeceğimiz hedefe nasıl ulaşabileceğimizi göreceğiz. Aynı zamanda kısa, orta ve uzun dönem hedeflerimizi de konuşacağız.
- ❑ Gelin bir örnekle başlayalım. Diyelim ki, Ali ve ailesi yaz tatilinde 15 günlüğüne büyükanne ve büyükbabalarının yanına, yaylaya gidecekler. Bunu gerçekleştirmek için neler yapmaları, nelere karar vermeleri gerekir? (Katılımcıların yanıtlarını alın)
  - Büyükanne ve büyükbabaya haber verip, gidecekleri tarihi saptamaları
  - Nasıl gideceklerine karar vermeleri (araba, otobüs, tren vs)
  - Yaylanın yakınında nereleri gezebilecekleri
  - Bu tatilin onlara kaç mal olacağı, bu parayı biriktirmek için bütçelerini nasıl ayarlamalıdır?
  - Yanlarına almaları gereken giysi ve malzemeler
- ❑ Belirlediğimiz bir hedefe ulaşmak için atmamız gereken adımların planlanması gerekir. Plan, bizi hedeflerimize ulaştıran bir yol haritasıdır.
- ❑ Hedeflerimizden bazıları kısa, bazıları orta bazıları da uzun dönemde ulaşılabilecek hedeflerdir. (Tahtaya kısa, orta, uzun dönem yazın) Kısa dönemden kasıt, günlük ve haftalık hedeflerdir. Kısa dönemli hedeflere örnek verebilir misiniz? (Katılımcıların yanıtlarını alın). Örneğin gelecek hafta yapılacak matematik sınavında başarılı olmak. Buna ulaşmak için neler yapmamız gerekiyor? Planımız nasıl olmalı? (Katılımcıların yanıtlarını alın ve maddeler halinde tahtaya yazın):
  - Verilen alıştırmaları çözmek
  - Önceki alıştırmaları tekrarlamak
  - Her gün bir saati matematik çalışmaya ayırmak
  - Anlamadıklarımı Ali'ye ya da öğretmene sormak
  - Hafta sonu yarım günü matematik çalışmaya ayırmak
  - En iyi sonucu elde etmek için elimden geleni yapmak

¹ Bu etkinlik Prof. Dr. Binnur Yeşilyaprak tarafından hazırlanmış olup, Morganett (1990)'den uyarlanmıştır.

- ❑ Orta dönem deyince aylık ya da sömestrik hedeflerden bahsediyoruz. Peki, orta dönemli hedefler neler olabilir? (Katılımcıların yanıtlarını alın). Örneğin dönem sonu proje ödevinden en az 80 puan almak. Buna ulaşmak için neler yapmamız gerekiyor? Planımız nasıl olmalı? (Katılımcıların yanıtlarını alın ve maddeler halinde tahtaya yazın):
  - Üst sınıfların daha önce yaptıkları ödevleri incelemek
  - Kütüphaneden (ya da internetten) ilgili kaynak taraması yapmak
  - Ödevin taslağını hazırlayıp öğretmenden geri bildirim almak
  - Hafta sonlarında ödevi hazırlayacak yeterli süre ayırmak
  - Rapor yazılım kuralları ile ilgili örnekleri/kaynakları inceleyerek uygun formatta hazırlamak
  - Ödevi teslim gününden en az 3 gün önce tamamlamak
- ❑ Uzun dönem ise yıllık hedefleri kapsar. Buna örnek ne olabilir? (Katılımcıların yanıtlarını alın). Peki, uzun dönemli hedefler neler olabilir? (Katılımcıların yanıtlarını alın). Örneğin yıl sonunda teşekkür/takdir almak.. Buna ulaşmak için neler yapmamız gerekiyor? Planımız nasıl olmalı? (Katılımcıların yanıtlarını alın ve maddeler halinde tahtaya yazın):
  - Etkin öğrenme yöntemleri geliştirip uygulamak
  - Her akşam iki saati ders çalışmaya ayırmak
  - Ödevleri zamanında ve düzenli yapmak
  - Öğrenme güçlüğü çekildiğinde sınıf öğretmeni / uzmandan yardım istemek
  - Derslerde puan kazandıracak ödev ve görevleri almaya gönüllü olmak
- ❑ Şimdi sizlere bir uygulama sayfası dağıtacağım. Bir kısa, bir orta ve bir uzun dönem hedefi belirleyerek her biri için plan yapacaksınız (Katılımcılara Uygulama Sayfası 3'ü dağıtın). Bir şeye dikkatinizi çekmek istiyorum. Gördüğümüz gibi en altta ceza diye bir sözcük var. Bunun anlamı, planlamalarınızı izlemediğinizde kendinize vereceğiniz bir cezadır; örneğin kendinize sevdiğiniz şeyleri yapmayı yasaklayabilirsiniz, iki gün televizyon izlemeyeceğim gibi.
- ❑ Bu uygulama sayfasını duvarınıza asın, böylelikle hatırlamanız kolay olur.

UYGULAMA SAYFASI 3: HEDEFLERİMİZ

Kısa dönemli hedefim:**Planım:**

1. -----
2. -----
3. -----
4. -----
5. -----
6. -----

Orta dönemli hedefim:**Planım:**

1. -----
2. -----
3. -----
4. -----
5. -----
6. -----

Uzun dönemli hedefim:**Planım:**

1. -----
2. -----
3. -----
4. -----
5. -----
6. -----

Hedeflere ulaştığımda kendime vereceğim ödül:**Planlarımı aksattığımda kendime vereceğim ceza:****Tarih:****İsim:****İmza**

ETKİNLİK 3: GELECEKTEKİ MESLEĞİM²

AMAÇ: Öğrencilerin sevdikleri meslekler ile kendi özellikleri arasındaki benzerliği fark etmelerini, mesleklerin özelliklerini fark etmelerini ve değişik meslek grupları hakkında bilgi edinmelerini sağlamak

MALZEME: A4 kağıdı ve küçük bir kutu

KİMLER İÇİN: 5. Sınıf ve üstü

AKIŞ:

- (Oturumdan önce A4 kağıtlarını dört eşit parçaya bölerek katılımcı sayısının iki katı kadar küçük kağıt elde edin).
- Bu oturumda meslekleri konuşacağız. Hadi gelin bir etkinlik yapalım. Hedeflerimize ulaşmada var olan kaynaklarımızın neler olabileceğini göreceğiz. Hepinize ikişer kağıt dağıtacağım. Olmak istediğiniz iki mesleği iki ayrı kağıda yazacaksınız ve şuradaki kutuya atacaksınız. (Katılımcılara kısa bir süre verin).
- Şimdi gelin halka şeklinde oturalım ve herkes sırayla kutudan bir kağıt çeksin. Sonra da kağıtta okuduğu mesleği konuşmadan sadece hareketlerle bize anlatsın. Biz de tahmin etmeye çalışalım. Tıpkı sessiz sinema oyunu gibi. (Kutudaki tüm mesleklerin canlandırıldığından emin olun).
- (Canlandırmalar bittikten sonra aşağıdaki soruları tartışın):
  - Canlandırma ve etkinliğe ilişkin duygularınız nelerdir?
  - En kolay canlandırdığınız meslek hangisi? Neden?
  - En zor canlandırdığınız meslek hangisi? Neden?
  - Canlandırmayı en sevdiğiniz meslek hangisi? Neden?
  - Bugün mesleklere ilişkin neler öğrendiniz?

² Bu etkinlik Prof. Dr. Binnur Yeşilyaprak tarafından hazırlanmıştır.

ETKİNLİK 4: MESLEK BULMACA OYUNU

AMAÇ: Öğrencilerin cinsiyetlerine bağlı olmaksızın her mesleği seçebileceklerini kavramalarını sağlamak

MALZEME: A4 kağıdı

KİMLER İÇİN: 5. Sınıf ve üstü

AKIŞ:

- Bu oturumda mesleklere ilişkin konuşmaya devam edeceğiz.
- Bir etkinlik yapacağız. Şimdi önce kız ve erkekler olarak iki gruba ayrılın ve gruplar birbirinden mümkün olduğunca ayrı otursun. (Gruplara birkaç tane boş kağıt dağıtın).
- Yazı tura atarak hangi grubun başlayacağına karar verin.
- Şimdi ben ilk harfi sesli söyleyerek alfabeyi içimden sayacağım. Oyuna başlayacak grup bana dur diyecek. Ben hangi harfte durmuşsam o harfle başlayan meslekleri bulacaksınız. Kızların grubu kadınların mesleklerini, erkeklerin grubu da erkeklerin yaptığı meslekleri bulacaklar. Hangi grup daha fazla meslek bulursa turu o grup kazanacak.
- Hangi grup sunacak? Önce kaçar tane meslek yazdınız? (Grupların yanıtlarını alın). Şimdi dikkatlice dinleyelim eğer olmayan bir mesleği ve kadınlara ya da erkeklere uymayan meslekleri yazarsanız puanınız gider. “Bu mesleği kadınlar/erkekler yapamaz diyenlere nedenini sorun ve günlük hayattan örnekler verin).
- (Vaktiniz yettiği kadar oyunu sürdürün ve öğrencilerin mümkün olduğunca çok harften meslek üretmelerini sağlayın).
- Evet, artık bitiriyoruz oyunu. **Kadın ve erkek meslekleri kavramı sizlerin bu konudaki önyargılarını öğrenmek için özellikle ortaya attığım yapay bir ayrımdır. Gördüğümüz gibi, kadınlar da erkeklerin yaptığı mesleklerin hemen hemen hepsini yapabilir.**
- (Bitirmeden aşağıdaki soruları tartışın):
  - Okulu bitirdiğinizde hangi mesleği seçmek istiyorsunuz?
  - Buna nasıl karar verdiniz?
  - Bu mesleği yapan birini tanıyor musunuz?

ETKİNLİK 5: DEĞERLER VE MESLEKLER³

AMAÇ: Öğrencilerin kişisel değerlerle meslekler arasındaki ilişkiyi kavramalarını sağlamak

MALZEME: Katılımcı sayısı kadar Uygulama Sayfası 4'ün ve grup sayısı kadar Uygulama Sayfası 5'in çıktısı

KİMLER İÇİN: 6. Sınıf ve üstü

AKIŞ:

- Daha önce karar verme ile ilgili oturumlarımızda değerlerle karar verme arasında bir ilişki olduğunu ifade etmiştik. Değer neydi? Kim söylemek ister? (Yanıtları alın). Değerler bizim aile, toplum, din, arkadaşlar, medya gibi kaynaklardan öğrendiğimiz önemli kişisel inançlardır. Eğer değerlerin karar verme ile ilişkisi varsa, bir karar verme süreci olan meslek seçimiyle de ilişkisinin olması doğaldır. Örneğin sizin için "açık havada çalışmak" önemli bir değer ise bir muhasebeci olmak yerine peyzaj mimarı olabilirsiniz. (Peyzaj mimarı, doğal ve kültürel kaynakları koruyarak ve ekolojik, estetik, ekonomik ve işlevsel boyutları göz önünde bulundurarak insanlar için yaşanabilir mekanlar tasarlayan, tahrip olmuş alanları onaran ve projelerden üreten kişidir).
- (Uygulama Sayfası 4'ü dağıtın). Şimdi sizlere dağıttığım Uygulama Sayfalarına bir bakalım. Burada bazı değerler var. Bu değerleri inceleyin. Kendinize uygun olan 3 tanenin altını çizin
- Şimdi dörder kişilik gruplar oluşturalım (Her gruba Uygulama Sayfası 5'i dağıtın). Kendi gruplarınızda sizin için önemli olan dört tane meslek seçerek Uygulama Sayfası 4'ün altındaki yere yazacaksınız. Bunun için 20 dakikanız var.
- Kim başlamak ister? (Bütün katılımcıların sunum yapmalarını sağlayın).
- (Şu soruları tartışın):
  - Değerlerinize uygun gelen meslekler sizi şaşırttı mı? Neden?
  - Bu mesleklerden birine sahip olmayı düşünür müsünüz?
  - Daha önce seçmeyi düşündüğünüz ama değerlerinize uymadığını gördünüz meslek var mı?
  - Bu mesleki değerlerden hangileri aileniz için çok önemli?

³ Bu etkinlik, Friends Tell Friends on the Street. The Thai Red Cross AIDS Research Centre and Canada Fund. (2002) isimli materyalden uyarlanmıştır.

UYGULAMA SAYFASI 4: DEĞERLER

Aşağıdaki değerlerden sizin için en önemli olan üç tanesini seçin:

Diğer insanlara yardım etmek

Yaratıcı ya da sanatla ilgili olmak

Günlük bir rutine sahip olmak

Çok para kazanmak

Ünlü olmak

Her zaman insanlarla çalışmak

Diğer insanları etkilemek

Yeni teknoloji ile çalışmak

İnsanlara bir şeyler öğretmek

İnsanları eğlendirmek

Mesleki açıdan güvenceye sahip olmak

İstediğiniz zaman çalışmak

Dünyayı güzelleştirmek

Açık havada çalışmak

Macera aramak

Yeni şeyler öğrenmek

Aydın ya da düşünür olarak tanınmak

Dünyanın daha iyi bir yer olmasına çabalamak

DEĞERLERİMİ YANSITAN MESLEKLER

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

UYGULAMA SAYFASI 5: MESLEKLER

Sosyal çalışmacı	Sunucu	Kitap yayıncısı
Tesisatçı	Kuaför	Gazeteci
Doktor	Psikolog	Köşe yazarı
Atlet (Sporcu)	Tur rehberi	Çevirmen
Kamyon şoförü	Elektrikçi	Muhasebeci
Bahçıvan	Elektrik mühendisi	Marangoz
Öğretmen	Müzişyen	Kameraman
Kasiyer	Şarkıcı	Akademisyen
Sekreter	Hastabakıcı	Yönetici
Aşçı	Yazar	Belgesel yapımcısı
İnşaat işçisi	Tiyatro/sinema oyuncusu	Film yönetmeni
Esnaf	Taksi şoförü	Ressam
Kozmetik uzmanı	Proje yöneticisi	Karikatürist
Fotoğrafçı	Orman mühendisi	Boyacı
Dizi oyuncusu	Çiçekçi	Yardım kuruluşu çalışanı
Muhabir	Seracı	Arkeolog
Bilgisayar mühendisi	Kaynakçı	Makine mühendisi
Hemşire	Peyzaj mimarı	Avukat
Psikolojik danışman	İnşaat mühendisi	
Asker	Mimar	
Garson	İç mimar	
Hostes	Elektronik mühendisi	
Host (Erkek hostes)	Küçük işletme sahibi	

ETKİNLİK 6: SENDEN BİRŞEY OLMAZ

AMAÇ: Öğrencilerin zorluklar ve başarısızlıklar karşısında yılmamalarını sağlamak

MALZEME: Katılımcı sayısı kadar Uygulama Sayfası 6

KİMLER İÇİN: 4. Sınıf ve üstü

AKIŞ:

- Bazen başarıya ulaşmamız için pek çok kez denememiz ve reddedilmemiz gerekebilir. Başarısızlıkların bizi yolumuzdan alıkoymaması gerektiğini bize anlatan pek çok hikâye var. Şimdi sizlere bir test dağıtacağım. Sizler bu testteki kişilerin başarılı olup olmadıklarına karar vereceksiniz. (Uygulama Sayfasını dağıtın ve katılımcıların doldurmaları için kısa bir süre verin).
  - Kim görüşlerini paylaşmak ister? (Birkaç gönüllüden cevapları alın). Gelin bu kişilerin aslında kim olduklarına bir bakalım:
    - **Şarkıcı – Besteci – Söz Yazarı:** Sezen Aksu
    - **Tiyatro Oyuncusu – Yazar – Film Yönetmeni:** Yılmaz Erdoğan
    - **Şarkıcı-Oyuncu-Film Yönetmeni:** Mahsun Kırmızıgül
    - **Otomobil üreticisi:** Henry Ford: Amerikalı, Ford otomobil şirketinin kurucusu
    - **İçecek üreticisi:** Bu içecek Coca-Cola
    - **Futbolcu – Teknik Direktör:** Mustafa Denizli
    - **Basketbol oyuncusu:** Amerikalı, gelmiş geçmiş en iyi basketbolcu kabul edilen Michael Jordan
    - **Otomobil Üreticisi:** Bu kişi Soichiro Honda, Japon, Honda otomobil şirketinin kurucusu
    - **Bilim adamı:** İzafiyet Kuramını (Görelilik Kuramı) geliştiren, Nobel ödüllü Yahudi asıllı Alman fizikçi Albert Einstein
    - **Bilim adamı:** Amerikalı, ampulün mucidi Thomas Edison
    - **Besteci:** Alman, klasik müzik bestecisi, Beethoven en iyi bestelerini yaptığında sağırdı.
- (Not: Buraya sizin bulduğunuz başarı örneklerini de ekleyebilirsiniz.)**
- (Şu soruları tartışın):
  - Bu başarı öyküleri konusunda ne düşünüyorsunuz?
  - Eğer pes etselerdi ne olurdu?
  - Sizin de pes etmeyi düşündüğünüz zamanlar oldu mu? Nasıl?
  - Zor zamanlarda pes etmemeniz için size kim, nasıl yardım edebilir?

UYGULAMA SAYFASI 6: SENDEN BİRŞEY OLMAZ!

Aşağıdaki kişilerin başarılı mı, başarısız mı olduklarına karar verin. Başarılı olduklarını düşündüklerinizin yanına ✓ işareti, başarısız olduklarını düşündüklerinizin yanına X işareti koyun.

----- **Şarkıcı- Besteci- Söz Yazarı:** İlk şarkısı sadece 50 tane satmış Onu da sadece tanıdıkları almış. Müzik şirketleri "Senden bir şey olmaz" diyerek onu sürekli geri çevirmişler.

----- **Tiyatro Oyuncusu – Yazar – Film Yönetmeni:** Ferhan Şensoy (tiyatrocü, yazar) da dâhil en az yirmi kişi ona "Senden tiyatrocü olmaz" demiş.

----- **Şarkıcı-Oyuncu-Film Yönetmeni:** İlkokul öğretmeni her şarkı söylediğinde onu susturup "Sesin kapı gıcirtısı gibi, senden türkücü olmaz" dermiş.

----- **Otomobil üreticisi:** İlk otomobilini yapmak için bankadan kredi istediğinde reddedilmiş. Ona "Otomobil ancak geçici bir moda olabilir" demişler. Beş kez iflas etmiş. (Yabancı)

----- **İçecek üreticisi:** Çıkardığı içecek ilk yıl sadece 400 tane satmış. (Yabancı)

----- **Futbolcu – Teknik Direktör:** İlk kez 15 yaşında forma giymiş. Dört ay beklettikten sonra "Sen bundan sonra yalnızca okuluna devam et" deyip evine yollamışlar.

----- **Basketbol oyuncusu:** Lise ikide girdiği okul basketbol takımından boyu kısa olduğu için çıkarılmış. (Yabancı)

----- **Otomobil Üreticisi:** Mühendis olarak başvurduğu Toyota Şirketi tarafından reddedilmiş. (Yabancı)

----- **Bilim adamı:** Dört yaşına kadar konuşamadığı ve yedi yaşında okuyamadığı için öğretmenleri ve ailesi onun zihinsel özürülü olduğunu düşünmüş. En sonunda okuldan atılmış ve başvurduğu okula alınmamış. (Yabancı)

----- **Bilim adamı:** Öğretmenleri onun için "öğrenemeyecek kadar aptal" demişler. İlk iki işinden yeterince üretken olmadığı için atılmış. (Yabancı)

----- **Besteci:** Beste yapmayı çok sevdiği halde öğretmeni onu umutsuz vaka olarak görerek onun asla iyi bir kemancı ve besteci olamayacağını söylemiş. (Yabancı).